

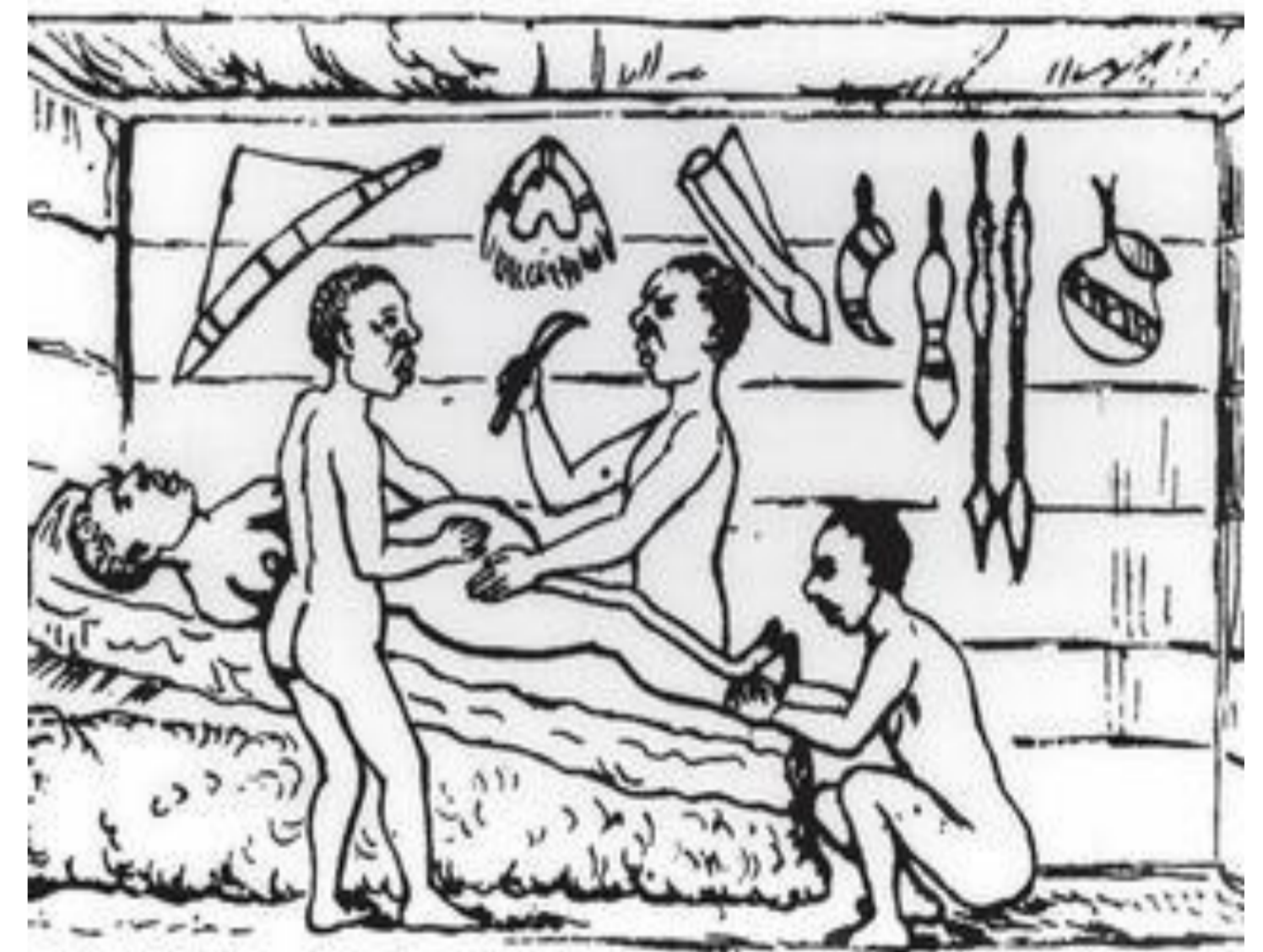
CÍSAŘSKÝ ŘEZ – OD HISTORIE PO SOUČASNOST

Císařský řez, je chirurgický zákrok, jehož kořeny sahají hluboko do historie. Až ze 6. století př. n. l. existuje zmínka, že se v Indii “z boku své matky” narodil jistý Gautáma, později zvaný Buddha. První zmínky o císařském řezu nacházíme již v mytologii antických národů, ve starých knihách Orientu a znali ho také staří Indové a Egypťané. Další zmínka je obsažena v Pliniově Historii přírody z roku 77. Římský zákon „Lex regia de inferendo mortuo“ císaře Pompilia ukládal povinnost provést císařský řez na umírající nebo právě zemřelé ženě ve snaze zachránit nenarozený plod, aby ještě živý mohl být pokřtěn. Tato indikace byla jedinou uznávanou až do druhé poloviny 16. století.

První císařský řez na živé rodičce provedl na vlastní ženě zvěrokleštič Jakub Nufer v roce 1500 ve švýcarském Siegerhausenu. Žena přežila a rok na to porodila přirozenou cestou dvojčata. Tento případ je však často zpochybňován.

Prvním skutečně věrohodně dokumentovaným císařským řezem na živé se prokazatelně uskutečnil 21. dubna 1610 ve Wittenbergu. Chirurg Jeremias Trautmann a jeho asistent Christopher Seeth provedli za přítomnosti celé lékařské fakulty ve Wittenbergu císařský řez u manželky bednáře Martina Opitze. Rodička zemřela 25 dní po operaci, patrně na embolii, její syn však zůstal naživu.

První císařský řez v Čechách provedl plukovní chirurg Josef Strub v Jablonném Podještědí u vlekoucího se porodu v roce 1786. Dítě však bylo mrtvé a rodička zemřela druhý den vyčerpáním.

V době před Listerovou antisepsií znamenal císařský řez takřka ortel smrti. Nejčastější příčinou bylo vykrvácení a septické komplikace. Důležitým krokem byla účinná sutura hysterotomie. Rizikovitost operace byla velká, v 18. století dosahovala úmrtnost 73 %, ve století 19. pak 60 %.

V současné době se celkový počet císařských řezů pohybuje zhruba kolem 16 % ze všech porodů. Indikace k císařskému řezu je celá řada. V průběhu těhotenství a porodu jsou matka a plod ve společné interakci, proto je část indikací společná. Lze je rozdělit na indikace ze stran matky, plodu a na indikace primární, kdy se přistupuje k císařskému řezu dříve než začne porodní činnost a akutní provádějí se za účelem záchrany zdraví nebo života matky či dítěte.

Literatura:

DECKER, K. Porod ve Wittenbergu. *Zdravotnické noviny*. ISSN 0044-1966.roč. 31, č. 30
DOLEŽAL, Antonín. Císařský řez na živé v Čechách v roce 1786. *Čs. Gynekologie*. ISSN 0374-6852. roč. 47, č. 6